ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _14_

«_06_» _փետրվարի_ 2024_ թ..

Մ Հ/մ- 062 Ներառական կրթության կազմակերպում
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն 011301.00.7. Ընդհանուր մանկավարժություն___
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.04.7 Դպրոցական մանկավարժություն և մեթոդիկա_____
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _մանկավարժության մագիստրոս_____
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Մանկավարժության և հոգեբանության
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ առկա,
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ 1 կուրս, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս՝ Նելլի Արարատի Ներկարարյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե՝ nelly.nerkararyan@gmail.com

Վանաձոր- 2024թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը	3
3.	Դասընթացի խնդիրները և դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	9
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	9
8.	Դասավանդման մեթոդներ	11
9.	Ուսումնառության մեթոդները	12
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	12
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	14
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.1	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.2	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	18
12.3	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	21
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	29
14.	Գնահատում	30
14.1	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	31
14. 2	Հարցաշար	31
14.3	Գնահատման չափանիշներ	31
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	37

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալ-տնտեսական բարեփոխումները անխզելիորեն կապված են կրթության ամբողջ համակարգի բարեփոխումների և արդիականացման հետ: Մեր հանրապետությունում, կրթության առկա համակարգը ձևավորվել է <<Կրթության մասին>>, <<Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին>>, <<Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին>>, <<Հանրակրթության մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքների ու միջազգային պայմանագրերի պահանջներին համապատասխան:

Կրթության ոլորտի բարեփոխումները ենթադրում են հանրապետությունում ներառական համակարգի համատարած ներդրում, որը ենթադրում է, որ հանրակրթական դպրոցի առջև կարևոր ու պատասխանատու խնդիր է դրված՝ հանրակրթական դպրոցներ ներառել առանց բացառության բոլոր երեխաներին, ուսուցման ու դաստիարակության միասնական գործընթացում ապահովել յուրաքանչյուր երեխայի անձի համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը: Հետևաբար, մանկավարժը պետք է լինի ներառական կրթության գաղափարախոսության կրողն ու իրացնողը: Նման պարագայում միայն հնարավոր կլինի ուսուցման գործընթացում նորովի դիտարկել երեխայի անհատական և հոգեբանական առանձնահատկությունները, կրթական կարիքներն ու պահանջմունքները, ստեղծել պայմաններ դրանց բավարարման համար:

Դասընթացի նպատակները.

- ✓ ուսանողների համար բացահայտել ներառական կրթության էությունը, գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, մեթոդաբանությունն ու բովանդակությունը,
- ✓ ուսանողներին փոխանցել ներառական կրթության տեսագործնական առաջավոր փորձը, ուսուցանել ներառական կրթության կազմակերպման օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները,
- ✓ ուսանողներին նախապատրաստել աշխատանքի նեառական դպրոցներում,

- ✓ լուսաբանել ներառական կրթության դրվածքը, համակարգի զարգացումներն ու զարգացման միտումները, հանրահռչակման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում:

Դասընթացի խնդիրները.

- ✓ ուսանողների համար բացահայտել ներառական կրթության էությունը, գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, մեթոդաբանությունն ու բովանդակությունը,
- ✓ ուսանողներին փոխանցել ներառական կրթության տեսագործնական առաջավոր փորձը, ուսուցանել ներառական կրթության կազմակերպման օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները,
- ✓ ուսանողներին նախապատրաստել աշխատանքի ներառական դպրոցներում,
- ✓ լուսաբանել ներառական կրթության դրվածքը, համակարգի զարգացումներն ու զարգացման միտումները, հանրահռչակման ուղիները Հայաստանի Հանրապետությունում:

Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Գիտելիքների և կարողությունների մակարդակը, որոնք ուսանողը պետք է ունենա տվյալ առարկան ուսումնասիրելու համար:

Բազմազան կարիքների տարբերակում և դրանց արձագանքելու հմտություն, ինչը թույլ է տալիս ուսուցչին խրախուսել անհատական ուսումնառությունը դասարանում:

Ծնողների և ընտանքների հետ համատեղ աշխատելը:

Համագործակցություն և թիմային աշխատանք, որն օգնում է ուսուցիչներին արդյունավետ աշխատել այլ ուսուցիչների, ինչպես նաև կրթական և այլ ծառայությունների մի շարք մասնագետների հետ միևնույն թիմերում՝ դրպոցի ներսում և դպրոցից դուրս:

Բոլոր ուսուցիչների համար ներառական ուսուցման հետ մեկտեղ մանկավարժական կրթության համակարգերը պետք է տրամադրեն նաև հետևյալ հնարավորությունները.

Մասնագիտացած ուսուցիչների ուսուցում՝ ներառական միջավայրում բոլոր ուսուցիչներին

աջակցություն տրամադրելու համար մասնագիտական ռեսուրսներ ստեղծելու և պահպանելու նպատակով:
Համօգտագործման ուսուցման հնարավորություններ տարբեր ծառայությունների և ոլորտների մասնագետների համար՝ արդյունավետ համատեղ աշխատանքին աջակցելու նպատակով:
Ուսուցում/վերապատրաստում դպրոցների/կրթական հաստատությունների ղեկավարների համար՝ զարգացնելու նրանց առաջնորդի հմտությունները և գաղափարը ներառական արժեքների և պրակտիկայի խթանմանը համահունչ:
Ուսուցման/վերապատրաստման եղանակներ և հնարավորություններ ներառական կրթության մանկավարժական աշխատակազմի (դասախոսների) համար, որպիսզի նրանք կարողանան դասավանդել նախնական և աշխատանքի առընթեր կրթական ծրագրեր, որոնք կխթանեն ներառական կրթության որակը:

Դասընթացի վերջնարդյունքը

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա.
ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, հայեցակարգը, բովանդակությունը, միջազգային փորձը և սկզբունքները, ներառական կրթության որակի ապահովման և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, միջոցները, ներառական ուսուցման կազմակերպման մեթոդիկաներն ու տեխնոլոգիաները, ներառական կրթության իրավական, օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները:

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.
պլանավորել, կազմակերպել և իրականացնել մանկավարժական գործընթացը և վերլուծել ծագած հիմնախնդիրները, օգտվել հանրակրթության չափորոշչից և կազմել ներառական գործընթացի կազմակերպման փաստաթղթեր, դրսևորել մանկավարժական վարպետություն և օգտվել ՀՀ օրենքներից ու նորմատիվ փաստաթղթերից:

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.
Ներառական ուսուցման մեթոդիկաներին և տեխնոլոգիաներին, մանկավարժական աջակցության ձևերին, ներառական ուսուցում իրականացնող դպրոցների և ընտանիքների

համագործակցության ձևերին, աշակերտների կրթական կարիքների, նրանց գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների գնահատման գործիքակազմին:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական գործիքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը:

վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

- ✓ կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
- ✓ հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
- ✓ մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ✓ տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն,
- ✓ մանկավարժական խնդիրների լուծում,

որոշումների ընդունում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական համակարգային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՀԳԿ) ձևավորմանը:

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ✓ հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ✓ սովորելու ունակություն,
- ✓ նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,
- ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
- ✓ առաջնորդի հատկություններ,
- ✓ ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
- ✓ նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն,
- ✓ նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,
- ✓ որակի կարևորության գիտակցում,
- ✓ հաջողության ձգտում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը:

- ✓ դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
- ✓ հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

- ✓ համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ✓ ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ✓ կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ✓ ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,
- ✓ դրսևորել ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում,
- ✓ քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները,
- ✓ տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ✓ ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,
- ✓ ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլտում գործունեություն ծավալելիս,
- ✓ տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

.Մանկավարժական կոմպետենցիաների առումով մագիստրոսը պետք է.

- ✓ Կրթության քաղաքականությանը վերաբերող հայեցակարգերը, տեսությունները և հիմնահարցերը համակարգված վերլուծելու կարողություն (ՄԿ-1),
- ✓ Առարկայական գիտելիքների համակարգը կրթության քաղաքականության և բովանդակության մեջ կիրառելու կարողություն (ՄԿ 2).
- ✓ Սեփական արժեքային համակարգի նկատմամբ ռեֆլեքսիա (ՄԿ 3).
- ✓ Կրթությանը վերաբերող գիտությունների հայեցակարգերին և տեսություններին քննական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն (ՄԿ 4).
- ✓ Կրթական ծրագրեր և ուսուցման գործընթաց նախագծելու, պլանավորելու, նախապատրաստելու, կազմակարպելու, իրականացման գործընթացը ղեկավարելու, արդյունքները կանխատեսելու և դրված նպատակները իրականացրած լինելու մակարդակը գնահատելու կարողություն (ՄԿ 5).
- ✓ Սովորողների բազմազանությունը և ուսուցման գործընթացի բարդության

ատիճանը ընկալելու կարողություն (ՄԿ 6).

- ✓ Կրթական գործընթացի մասնակիցների տարբեր դերակատարումները ընկալելու կարողություն (ՄԿ 7).
- ✓ Կրթության համակարգի կառուցվածքը և նպատակը հասկանալու կարողություն (ՄԿ 8).
- ✓ Տարբեր համատեքստում կրթական հետազոտություններ կատարելու կարողություն (ՄԿ 9).
- ✓ Խորհրդատվական հմտություն (ՄԿ 10).
- ✓ Դպրոցի կրթական գործընթացները բարելավելու, արդյունավետությունը բարձրացնելու, նախագծեր ղեկավարելու կարողություն (ՄԿ 11).
- ✓ Ուսուցման գործընթացի որակի ապահովման, ուսումնադաստիրարակչական գործընթացի դիագնոստիկա և մոնիտորինգ իրականացնելու, ուսումնադաստիրարակչական գործընթացի արդյունքները կանխատեսելու կարողություն (ՄԿ 12)։

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄՁԿ) ձևավորմանը։

- ✓ քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
- ✓ թիմային աշխատանք,
- ✓ միջանձնային ունակություններ,
- ✓ միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն,
- ✓ այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն,
- ✓ բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,
- ✓ միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն,

  բարոյական արժեքներ։

Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	20	
Գործնական աշխատանք	14	
Սեմինար պարապմունք	-	
Լաբորատոր աշխատանք	14	
Ինքնուրույն աշխատանք	72	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը ընթացիկ քննություն		

1. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[1] .

- **<u>Դասախոսությունը</u>** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

[1] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[2]՝

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռ-նարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործըն-թացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիր-ման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոր սեղան –** ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

---

[2] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **<u>Նախագծերի մեթոդ</u>** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **<u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u>** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **<u>Աշխատանքային տետր</u>** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **<u>Զեկույց</u>** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **<u>Հարցազրույց</u>** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

2. **Դասավանդման մեթոդներն են՝**[3] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

[3] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

3. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[4]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում…

10.Դասընթացի բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների

թիվ		բովանդակություն	ուսումնական աշխատանքի ծավալը և տեսակները				ինքնուրույն	անհատական	Թեմայի, բաժնի յուրացման որակի գնահատման ձևը
			դաս.	սեմ.	գործ.	լաբ.			ինքնուրույն
1	Թեմա 1	Հասկացություն ներառական կրթության մասին: Ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, բովանդակությունը:	2				8		սեմինար, մշակումների քննարկում
2	Թեմա 2	Ներառական կրթության համակարգը ՀՀ-ում: Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը որպես ներառական կրթության որակի ապահովման պայման :	2		2		6		կոլոքվիում

[4] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

3	Թեմա 3	Ներառական կրթությունը և հատուկ կարիքները:	2		2	4	10		բանավեճ, ուսուցման գործընթացի մոդելի կազմում
4	Թեմա 4	Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական հաստատություններում: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կազմակերպում:	2		2		8		կոլոքվիում
5	Թեմա 5	Սոցիալական աջակցությունը ներառական կրթության որակի ապահովման հիմք: Մասնագիտական զարգացման նշանակությունը ներառական ուսուցման համակարգում:	2		2	2	6		սեմինար,մշակումների քննարկում
6	Թեմա 6	Ընտանիքի, դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը որպես ներառական կրթության ապահովման միջոց:	2			2	8		մշակումների քննարկում
7	Թեմա 7	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման սկզբունքները, մեթոդները, տեխնոլոգիաները:	2		2	2	8		մշակում, խմբային քննարկումներ
8	Թեմա 8	Կրթության առանձնահատուկ	2		2	2	8		մշակում, խմբային քննարկումներ

		պայմանների կարիքի գնահատում: Ուսուցման գնահատումը որպես որակյալ կրթության բաղկացուցիչ:							
9	Թեմա 9	Անհատական ուսուցման պլան:	4		2	2	10		սեմինար, մշակումների քննարկում
		Ընդամենը	20		14	14	72		

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

№	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակման տարի	օրինակների քանակը
Պարտադիր գրականություն			
1	Н.М. Назарова. Специальная педагогика,	М 2004г.	
2.	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2004г.	
3.	Подласый И.П. - Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2003г.	
4	Мудрик А.В.. Введение в социальную педагогику. -	М., 1997.	
5	Подласый И.П.. Педагогика. Том 1, 2. –		
6	Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -	Եր., 2003:	
7	Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:	Եր., 2007	
8	ՄԱԿ-ի ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ., «Դռները բացել բոլորի համար», Ներառական կրթության ծրագրերի գնահատում Հայաստանում:	Եր., 2002	
9	• Centre for Studies on Inclusive Deucation (CSIE) http://www.inclusion.uwe.ac.uk		
8	• UNESCO/ Inclusive Education http:/www.unesco.org/education/sne		
Լրացուցիչ գրականություն			

1	Հատուկ կրթությունը Հայաստանում երեկ, այսօր, վաղը	Եր., 2004	
2	Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան	Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:	
3	Аксенова Л. И.. Социальная педагогика в специальном образовании.	М.АКАДЕМИЯ", 2001.	
4	Ìåòîäèêà è òåõíîëîãèè ðàáîòû ñîöèàëüíîãî ïåäàãîãà, ïîä ðåä. Ì. À. Ãàëàãóçîâîé, Ë. Â. Ìàðäàõàåâà,-	Ì., 2002	
5	Organisation for Economic Co-operation and Developmen http://www.ilo.org		
6.	World Bank http://worldbank.org/		
Մեթոդական ձեռնարկներ,երաշխավորագրեր,այլ			
1	Բաց ֆայլ		

12.Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[5]
1.	Հասկացություն ներառական կրթության մասին: Ներառական կրթության զաղափարախոսությունը,	Ներառական ուսուցում: Ներառական ուսուցումը և կրթության դժվարությունների սոցիալական մոդելը:	2	Н.М. Назарова. Специальная педагогика, М 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի

[5] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	բովանդակությունը:			համար:-Եր., 2007:
2.	Ներառական կրթության համակարգը ՀՀ-ում: Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը որպես ներառական կրթության որակի ապահովման պայման :	Ծանոթացում միջազգային և տեղական իրավական փաստաթղթերին:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
3	Ներառական կրթությունը և հատուկ կարիքները:	Մտավոր զարգացման, տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակարգի և վարքի խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթության, դաստիարակության գործընթացը:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
4	Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական հաստատություններում: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կազմակերպում:	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի գործունեությունը: Հանրակրթական հաստատություննններում ներառական կրթության կազմակերպումը:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ.

				Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:
5	Սոցիալական աջակցությունը ներառական կրթության որակի ապահովման հիմք: Մասնագիտական զարգացման նշանակությունը ներառական ուսուցման համակարգում:	Ներդպրոցական, շուրջդպրոցական աջակցություն: Աջակից կառույցների դերը: Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացում: վերապատրաստման սխեմաների դիտարկում:	2	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
6	Ընտանիքի, դպրոցի և համայնքի համագործակցություն ը որպես ներառական կրթության ապահովման միջոց:	Ընտանիքի ներդրումը: Ընտանիքի և համայնքի համագործակցությունը որպես ներառական ապահովման միջոց: Գործընկերության հաստատում	2	Н.М. Назарова. Специальная педагогика, М 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
7	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման սկզբունքները, մեթոդները, տեխնոլոգիաները:	Ավանդական և ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ներառական կրթության պայմաններում:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:

8	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում: Ուսուցման գնահատումը որպես որակյալ կրթության բաղկացուցիչ:	Կրթության առանձնահատուկ կարիքի գնահատում: Գնահատումը ուսուցման գործընթացում:	2	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
9	Անհատական ուսուցման պլան:	Ծանոթանալ ԱՈՒՊ-ի բովանդակությանը: Աջակցող թիմի անդամների գործառույթներն ըստ ԱՈՒՊ-ի:	4	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ

12.2.Գործնական պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[6]
1.	Հասկացություն ներառական կրթության մասին: Ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, բովանդակությունը:	Ներառական ուսուցում: Ներառական ուսուցումը և կրթության դժվարությունների սոցիալական մոդելը:		Н.М. Назарова. Специальная педагогика, М 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
2.	Ներառական կրթության համակարգը ՀՀ-ում: Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը որպես ներառական կրթության որակի ապահովման պայման :	Ծանոթացում միջազգային և տեղական իրավական փաստաթղթերին:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
3	Ներառական կրթությունը և հատուկ կարիքները:	Մտավոր զարգացման, տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակարգի և վարքի խանգարումներ ունեցող	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական

[6] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		երեխաների կրթության, դաստիարակության գործընթացը:		կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
4	Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական հաստատություններում: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կազմակերպում:	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի գործունեությունը: Հանրակրթական հաստատություննններում ներառական կրթության կազմակերպումը:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:
5	Սոցիալական աջակցությունը ներառական կրթության որակի ապահովման հիմք: Մասնագիտական զարգացման նշանակությունը ներառական ուսուցման համակարգում:	Ներդպրոցական, շուրջդպրոցական աջակցություն: Աջակից կառույցների դերը: Ուսուցիչների մասնագիտական զարգացում: վերապատրաստման սխեմաների դիտարկում:	2	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
6	Ընտանիքի, դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը որպես ներառական կրթության ապահովման միջոց:	Ընտանիքի ներդրումը: Ընտանիքի և համայնքի համագործակցությունը որպես ներառական ապահովման միջոց: Գործընկերության հաստատում		Н.М. Назарова. Специальная педагогика, М 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր.,

				2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
7	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման սկզբունքները, մեթոդները, տեխնոլոգիաները:	Ավանդական և ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ներառական կրթության պայմաններում:	2	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:
8	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում: Ուսուցման գնահատումը որպես որակյալ կրթության բաղկացուցիչ:	Կրթության առանձանահատուկ կարիքի գնահատում: Գնահատումը ուսուցման գործընթացում:	2	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ

12.3 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[i]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[ii]
1.	Ներառական կրթության տեսական հիմքերը:	Ներ. կրթ. իրավական հիմքերը	Ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
2	Կրթություն բոլորի համար» օրենքի ստեղծման պատմությունը:	Կրթություն բոլորի համար» օրենքի ստեղծման պատմությունը:	Մշակում		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

3	Ներառական ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպումը նախադպրոցական հաստատություններում:	Ն/Կ հիմնախնդիրները նուհ-երում	Ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
4	Հանրակրթական դպրոցի վերակառուցումը որպես ներառական ուսուցման կարևոր նախապայման:	Ն/կ զաղա. բովանդ.	Ռեֆերատ		Հարցազրույց	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

5	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի աշխատանքի բովանդակությունը:	Գնահատում, աջակցության կազմակերպում թիմի անդամների գործառույթ.	մշակում		գործարար խաղ	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
6	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գործունեության բովանդակությունը:	Դպրոցական տարածքային մակարդակներում մատուցվող ծառայություններ	մշակում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

7	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի անդամների գործառույթները:	Հատուկ մանկավ արժի, հոգեբան ի, սոց.մանկ ավարժի, ուսուցչի օգնական նի աշխատա նքային պարտակ անություն ները	մշակում		Գործարար խաղ	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
8	Հանրակրթական դպրոցի առջև դրված հոգեբանամանկավարժական պահանջները:	Հանրակր թական դպրոցի առջև դրված հոգեբան ամանկա վարժակ ան պահանջ ները:	ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ

9	Տնօրենի և փոխտնօրենների աշխատանքի բովանդակությունն ու խնդիրները ներառական ուսուցման պայմաններում:	Տնօրենի, փոխտնօր ենների աշխատա նքները	մշակում		գործարար խաղ	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
10	Հատուկ մանկավարժի աշխատանքի բովանդակությունն ու խնդիրները ներառական ուսուցման պայմաններում:	հատուկ մանկա վարժի աշխատ անքներ ը	մշակում		հարցազրույց	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

11	Հանրակրթական դպրոցներում ներառական կրթության կազմակերպման հիմնախնդիրները	ն/կ կազմա կերպում, հիմնախն դիրները	մշակում		Գործարար խաղ	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
12	Մանկավարժական մեթոդները ներառական ուսուցման մեջ:	մեթոդներ ի տեխնոլո գիաների տեսակնե րը	Բանավոր ներկայացում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

13	Ուսուցչի դերը ներառական կրթության իրականացման գործընթացում:	Ուսուցչի գործառույթները	մշակում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
14	ԱՌԻՊ-ների բովանդակությունը և կառուցվածքը:	ԱՌԻՊ-ների բովանդակությունը և կառուցվածքը:	մշակում		Գործարար խաղ	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

15	Ծնողների հոգեֆիզիկական և անձնային առանձնահատկու թյունների ազդեցությունը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխայի սոցիալական հարմարվողականության վրա:	ԿԱՊԿՈՒ երեխանե ր ունեցող ընտանիք ների առանձն ահատուկ թւոյւններ ը	մշակում		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
16	Հանրայնացման և վերականգնողական աշխատանքների բովանդակությունը ներառական կրթության մեջ:	Ջլմ-ների դերը ն/կ գործընթ ացում	մշակում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

17	Շտկողական և փոխհատուցողական աշխատանքների հիմնական ուղղությունները ներառական դպրոցի պայմաններում:	Շտկողական աշխատանքների տեսակները, կազմակերպման ձևերը	ռեֆերատ		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց` ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
18	Կրթության ոլորտի բարեփոխումները և դրանց ազդեցությունը կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսումնադաստիարակչական գործընթացների կազմակերպման վրա:	կրթության ոլորտի բարեփոխման ուղղությունները	ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց` ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան	SMART –էլեկտրոնային կարողություններով լսարան
Նյութեր աշխատանքների համար	Տեսաերիզներ, էլեկտրոնային կազմված

	մանկավարժական իրավիճակներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, էլ. գրատախտակ, պրոեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	Windows, MS office: Power Point, Word, Excel, Google, Adobe Reader,
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[7]:

14.1 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի

[7] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

- ✓ Ներառական կրթության գաղափարախոսությունը:
- ✓ Ներառական կրթության բովանդակությունը:
- ✓ Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը ներառական կրթության որակի ապահովման նախապայման:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթության հաստատություններում. նախապատրաստական փուլ:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. ներառական կրթության իրականացման փուլ:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. դպրոցների հարմարեցման և փոփոխման բովանդակությունը:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. դպրոցների փոփոխումը:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. ուսուցիչների վերապատրաստման սխեմաների դիտարկում:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. դպրոցի զարգացման օժանդակություն:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. կասկադային մոդելներ, դիստանցիոն ուսուցում:
- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը:
- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը. փոփոխություններ համակարգում:
- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը. ուսուցիչների նախապատրաստումը:
- ✓ Գործընկերության սահմանում-ընտանիքի իրավունք, ներառում ընտանիքում, ծնողական պատասխանատվություն:

- ✓ Գործընկերության սահմանում. երեխայի զարգացման և ուսուցման օժանդակությունը տանը, համագործակցություն դպրոցների հետ երեխայի մասին իմացությունների փոխանակման մեջ մասնակցություն ունենալու իրավունք:
- ✓ Ընտանիքը որպես ակտիվ մասնակից:
- ✓ Ընտանիքի և համայնքի դերը ներառական կրթության զարգացման գործում
- ✓ Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը
- ✓ Մարգինալ խմբերից ընտանիքները
- ✓ Գործընկերության հաստատում. հասարակության լայն խավերի ներգրավում
- ✓ Գործընկերության հաստատում. դպրոցը որպես հասարակական ռեսուրս
- ✓ Ներառական կրթության ֆինանսավորում և սոցիալական աջակցություն
- ✓ Աջակցության ռեսուրսների մոբիլիզացիա
- ✓ Մանկավարժների մասնակցությունը
- ✓ Համայնքի մասնակցությունը
- ✓ Ուսումնական միջավայր
- ✓ Գնահատումը որպես ուսումնական գործընթացի ճիշտ պլանավորման և զարգացման միջոց
- ✓ Գնահատման ձևը և գործիքները
- ✓ Մանկավարժական տեխնոլոգիաների, ուսուցման մեթոդների ներդրման առանձնահատկությունները ներառական կրթության պայմաններում
- ✓ Քննադատական մտածողության տեխնոլոգիա
- ✓ Առողջապահական տեխնոլոգիա
- ✓ Թանգարանային մանկավարժական տեխնոլոգիա
- ✓ Համագործակցության մանկավարժական տեխնոլոգիա
- ✓ Ծրագրավորված ուուցման տեխնոլոգիա
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը դպրոցական մակարդակում
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը դպրոցական մակարդակում
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը տարածքային և հանրապետական մակարդակում
- ✓ ԱՆհատական ուսուցման պլան

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)
(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի -------շաբաթվա ընթացքում)

Ընդգրկված թեմաները.

- ✓ Ներառական կրթության գաղափարախոսությունը:
- ✓ Ներառական կրթության բովանդակությունը:
- ✓ Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը ներառական կրթության որակի ապահովման նախապայման:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթության հաստատություններում. նախապատրաստական փուլ:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. ներառական կրթության իրականացման փուլ:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. դպրոցների հարմարեցման և փոփոխման բովանդակությունը:
- ✓ Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական համակարգերում. դպրոցների փոփոխումը:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. ուսուցիչների վերապատրաստման սխեմաների դիտարկում:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. դպրոցի զարգացման օժանդակություն:
- ✓ Ուսուցչի շարունակական մանկավարժական կատարելագործումը, որպես ներառական կրթության արդյունավետության կազմակերպման միջոց. կասկադային մոդելներ, դիստանցիոն ուսուցում:

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)
(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի-------շաբաթվա ընթացքում)

Ընդգրկվող թեմաները.

- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը:
- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը. փոփոխություններ համակարգում:
- ✓ Ընտանիքի,դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը և փոխներգործությունը. ուսուցիչների նախապատրաստումը:

- ✓ Գործընկերության սահմանում. երեխայի զարգացման և ուսուցման օժանդակությունը տանը, համագործակցություն դպրոցների հետ երեխայի մասին իմացությունների փոխանակման մեջ մասնակցություն ունենալու իրավունք:
- ✓ Ընտանիքը որպես ակտիվ մասնակից:
- ✓ Ընտանիքի և համայնքի դերը ներառական կրթության զարգացման գործում
- ✓ Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը
- ✓ Գործընկերության հաստատում. հասարակության լայն խավերի ներգրավում
- ✓ Գործընկերության հաստատում. դպրոցը որպես հասարակական ռեսուրս
- ✓ Աջակցության ռեսուրսների մոբիլիզացիա
- ✓ Մանկավարժների մասնակցությունը
- ✓ Համայնքի մասնակցությունը
- ✓ Ուսումնական միջավայր
- ✓ Գնահատումը որպես ուսումնական գործընթացի ճիշտ պլանավորման և զարգացման միջոց
- ✓ Գնահատման ձևը և գործիքները
- ✓ Մանկավարժական տեխնոլոգիաների, ուսուցման մեթոդների ներդրման առանձնահատկությունները ներառական կրթության պայմաններում
- ✓ Քննադատական մտածողության տեխնոլոգիա
- ✓ Առողջապահական տեխնոլոգիա
- ✓ Թանգարանային մանկավարժական տեխնոլոգիա
- ✓ Համագործակցության մանկավարժական տեխնոլոգիա
- ✓ Ծրագրավորված ուսուցման տեխնոլոգիա
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը դպրոցական մակարդակում
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը դպրոցական մակարդակում
- ✓ Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների տրամադրումը տարածքային և հանրապետական մակարդակում
- ✓ ԱՆհատական ուսուցման պլան

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն 011301.00.7. Ընդհանուր մանկավարժություն___

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011301.04.7 Դպրոցական մանկավարժություն և մեթոդիկա_____

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _մանկավարժության մագիստրոս_____

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՄՀ/մ- 062 Ներառական կրթության կազմակերպում			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	48	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	14
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	72		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	մասնագետների համար բացահայտել ներառական կրթության էությունը, գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, մեթոդաբանությունը և բովանդակությունը, ապագա ուսուցիչներին նախապատրաստել աշխատանքի հանրակրթական հաստատություններում,			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. **գիտենա՝** ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, հայեցակարգը, բովանդակությունը, միջազգային փորձը և սկզբունքները, ներառական կրթության որակի ապահովման և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, միջոցները, ներառական ուսուցման կազմակերպման մեթոդիկաներն ու տեխնոլոգիաները, ներառական կրթության իրավական, օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները: **կարողանա՝** պլանավորել, կազմակերպել և իրականացնել մանկավարժական գործընթացը և վերլուծել ծագած հիմնախնդիրները, օգտվել հանրակրթության չափորոշչից և կազմել ներառական գործընթացի կազմակերպման փաստաթղթեր, դրսևորել մանկավարժական վարպետություն և օգտվել ՀՀ օրենքներից ու նորմատիվ փաստաթղթերից: **տիրապետի** ներառական ուսուցման մեթոդիկաներին և տեխնոլոգիաներին, մանկավարժական աջակցության ձևերին, ներառական ուսուցում իրականացնող դպրոցների և ընտանիքների համագործակցության ձևերին, աշակերտների կրթական կարիքների, նրանց գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների գնահատման գործիքակազմին:			

Դասընթացի բովանդակությունը	**Թեմա1** Հասկացություն ներառական կրթության մասին: Ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, բովանդակությունը: **Թեմա2** Ներառական կրթության համակարգը ՀՀ-ում: Միջազգային և տեղական օրենսդրությունը որպես ներառական կրթության որակի ապահովման նախապայման: **Թեմա3** Ներառական կրթությունը և հատուկ կարիքները: **Թեմա4** Ներառական կրթության կազմակերպումը ընդհանուր կրթական հաստատություններում: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կազմակերպում: **Թեմա5** Սոցիալական աջակցությունը ներառական կրթության որակի ապահովման հիմք: Մասնագիտական զարգացման նշանակությունը ներառական ուսուցման համակարգում: **Թեմա 6** Ընտանիքի, դպրոցի և համայնքի համագործակցությունը որպես ներառական կրթության ապահովման միջոց: **Թեմա 7** Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման սկզբունքները, մեթոդները, տեխնոլոգիաները: **Թեմա 8** Կրթության առնաձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատում: Ուսուցման գնահատումը որպես որակյալ ներառական կրթության բաղկացուցիչ: **Թեմա 9** Անհատական ուսուցման պլան:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**Սեմինար, բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, քննություն**
Գրականություն	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/£ -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

3.Հատուկ կրթությունը Հայաստանում երեկ, այսօր, վաղը:- Եր., 2004:

4.ՄԱԿ-ի ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ., «Դռները բացել բոլորի համար», Ներառական կրթության ծրագրերի գնահատում Հայաստանում:-Եր., 2002:

5.Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004:

6. Аксенова Л. И.. Социальная педагогика в специальном образовании. –М., “АКАДЕМИЯ”, 2001.

7.Василькова Ю. В., Лекции по социальной педагогике, -М., 2006.

8.Василькова Ю.В., Методика и опыт работы социального педагога. –М., Академия, 2002.

9.Галагузова М.А.. Социальная педагогика. Курс лекций. -М., 1999.

10.Социальная педагогика, под ред. Галагузовой, -М., 2001.

11. Հատուկ մանկավարժություն – Ռ.Ն. Ազարյանի և Ա.Վ. Ավագյանի խմբ., Երևան 2016, Զանգակ հրատ.
Социальная педагогика, под ред. В. А. Никитина, -М., 2005.

12.Социальная работа, под ред. Л. А. Арутунян, -Ер., 1995.

13.Социальная педагогика. Под редакцией В.А.Никитина. –М., ВЛАДОС, 2002.

14.UNESCO (2000*) One School for All Children.* EFA 2000 Bulletin.

15.United Nations (1989) *Convention on the Rights of the Child.* Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989, entry into force 2 September 1990, in accordance with article 49.

16.United Nations(1993) *United Nations Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities (A/C.3/48/L.3,*

	1 October 1993). New York: United Nations.

[i] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[ii] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն